

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsehkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. ez

Lélektani körülmények megítélése a gyermekgyilkosságoknál.

Írta: lovag Josch József királyi tanácsos és országos törvényszéki orvos.

(Először megjelent a Hans Gross-féle Archivban.)

Magyarra átdolgozta: * * *

Minden bűnügynél fontos, hogy megállapítsuk azt a lelkiállapotot, melyben a tettes a tett elkövetésekor volt s azt tekintetbe vegyük.

Különösen áll ez a gyermekgyilkosságok eseteinél, melyekben a szülő vagy gyermekágyas nő lelkiállapota különös fontosságu s arra is alkalmas, hogy egy már nyert benyomást s kialakult nézetet megváltoztasson vagy esetleg egészen megdöntsön.

Bizonyára általánosan ismert tény, hogy a szülés és a közvetlen utána való lelki folyamatok szoros összefüggésben állanak egymással, melyet a törvény is tekintetbe vesz. Ezen folyamatok a lelki egyensullynak oly nagyfoku megzavarására is vezethetnek, hogy nem ritkán a tettért való felelősség megszűnik. Különösen oly esetekben fordul ez elő, melyekben az egyedül és segítség nélkül szülő nő a szülési fájdalmak, a vérvesztés folytán magánkívüli, ájulásszerű állapotba kerül s az újszülöttet nem képes úgy ellátni, hogy annak rendes lélegzése folytatást nyerhessen. Ritkábbak azon esetek, melyekben az anya gyermeke ellen erőszakosan jár el.

Könnyebb megérthetés végett legyen szabad két megtörtént esetet leírnom.

*

19.. évi jan. 11-én a hajnali órákban egy hegyipatakban egy gyermekhulla találtatott. A következő napon megtartott törvényszéki orvosi szemle s boncolás során megállapított, hogy az egy női gyermekhulla, 46 s a köldökzsinór szintén 46 cm. hosszú, egy helyt vérvesztéssel zuzódott. A gyermek élve született.

A gyermek anyja E. W. 21 éves cseléd személyében derített ki, a ki tettet habozás nélkül beismerte. Szerelmi viszonya az előző év május 22-én kezdődött. Juniusban már elmaradt a havi tisztulás; a szülést csak a következő év márczius havára várta.

Január hó 8-ikán a községben táncmulatság volt, melyen E. W. élénk részt vett. Január 9-én este erős

fájdalmak leptek meg, melyek nála a nyugtalanság érzését idézték elő, úgy hogy nagyanyjához való bázamenetelre határozta el magát. Kizártnak tartotta, hogy ő már közvetlenül a szülés előtt álljon. Utban hazafelé a lány egyszerre vizelesi ingert érzett s közvetlen utána megrepedt a magzatburok s a magzat a köldökzsinóron lógva kiesett. Erre a leány a köldökzsinóra lépve azt elszakította s a gyermeket lábával a patakba lódtította. Ezek után szolgálati helyére ment vissza, hová egy szülésznőt hivatott, kinek azt mondotta, hogy erős vérzése volt. A szülésznő megvizsgálta a leányt, de a hüvelyben köldökzsinórt nem tudott előtalálni, miért is pihenést ajánlott s elment. A január 10-ikén hajnalban bekövetkezett utószülést a leány egy alsószoknyába csavarta s egy ládába zarta. Még ugyanezen a napon délután szeretőjével nagyanyjához kocsizott, a megtörtént szülésről azonban senkinek sem tett említést.

Védekezése a következőképen hangzik: Csak arra emlékszem, hogy a szülés alatt felette rosszul éreztem magamat s hogy igen izgatott voltam. Ösztönszerűleg az volt az igyekezetem, hogy a gyermeket, mely velem a köldökzsinórral még össze volt kötve, magamtól eltávolítsam. Sohasem gondoltam arra, hogy a szülés alkalmával a gyermeket megöljem.

Az idő előtt bekövetkezett szülés engemet az adott körülmények között meglepett, s miután minden segítség távol volt tőlem, teljesen elhagyatottnak éreztem magamat s annyira meg voltam zavarodva, hogy akkori magatartásomat s viselkedésemet igazolni nem tudom.

Azon pillanatban, midőn a köldökzsinór elszakadt s én a gyermeket a vízbe löttem, egyáltalán nem gondoltam arra, hogy eljárásom a gyermek halálát fogja előidézni. Később persze tudatára ébredtem annak, hogy helytelenül cselekedtem s azon voltam, hogy a szülést eltitkoljam.

A nyomozó hatóság orvosi szakértőhöz fordítt, hogy az — a vádlott vallomásainak szavabihetősége szempontjából — véleményt mondjon.

Az érdekes eset orvosi szemponthol véleményezve a következőképen áll előttünk.

A) A szülés lefolyását illetőleg:

Mindenekelőtt igaz, hogy E. W. terhessége még nem volt befejezve. A gyermek atyjának bemondása szerint

STOWASSER JÁNOS császári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. körös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia bázil hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olesón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.**

május hó 22 én volt az első közöszülés s a bavi tisztulás már júniusban el is maradt.

Ha tehát az első közöszülés alkalmával már megtörtént a fogarozás, ugy csak februar végére, illetve márczius elejére volt a szülés várható. Az ujszülött állapota ezzel egybevág, mert az a fejlődésnek azon a fokán áll, mely a 35—36. hétnek felel meg. Ezek folytán most már a szülésnek gyors lefolyása is megmagyarázható és pedig annál is inkább, mert a törvényszéki orvosi vizagálathól egy tág medenczére lehet következtetni. A korai szülés közvetlen oka minden esetre a tánczban keresendő, de miután a leány már egész napon át nem érezte magát jól, valószínű, hogy már az egész napon át kezdődött a szülési folyamat, ugyannyira, hogy egy tapasztalt szülésznő már este 7—8 óra tájt lefekvést rendelt volna. Mint először szülő, nem tudhatta E. W., hogy közvetlenül a szülés előtt áll s annál kevésbé hihette, hogy őt szülési fájdalmak leptek meg, mert a szülésnek rendes ideje meg be sem következett volt. Midőn most már azon szándékkal, hogy nagyanyjához megy, a patak mentén haladt, beállottak az első erősebb fájdalmak, melyek mindig vizelesi ingert is okoznak. Midőn a leány ennek engedve leguggolt, a magzathurok megrepedt, a magzativ elfolyott s rövid idő után kiesett a kis magzat is. A gyors szülés mellett szól a megbizonyult rövid idő is, mely alatt ő hazuról távol volt s azon körülmény, hogy a gyermek koponyáján a szülési daganat csak igen kis mértékben mutatkozott. Az egész folyamat néhány percz alatt bizonyára befejeződött s így igen természetes, hogy az uralgott hidegben és sötétségben a magára hagyatott E. W. ugy iparkodott magán segíteni, hogy a köldökzsinórt kettémetszette. Hogy ez ugy történt meg, hogy a lábával a köldökzsinórra lépve, a guggoló helyzetből felállani iparkodott, teljesen szavahihető s a gyermek hullájának boncsolása által is beigazolást nyert.

Ezek után a leány egy lábmozdulattal az ujszülött gyermeket a közvetlenül az út mellett folyó patakba lódította.

B) Felelőség:

A gyermekgyilkosságoknak — sajnos — gyakori eseteinek indító oka a legtöbb esetben a szegény előtti félelem, a szerető által való elhagyás s főképen a szegénység.

Jelen esetben hiába kereszük azt a magyarázó okot, mely E. W.-t arra indította, hogy ujszülött gyermekét megölje. Szolgálatával mindenki meg volt elégedve s szívesen tartották őt még az évi idején túl is a helyén. Meg lett neki ígérve, hogy a szülés után gazdájához visszatérhet. Tudta, hogy betegsége alatt nagyanyjánál szerető ápolásra talál. Terheessége nem lett eltitkolva s a születendő gyermek gondozása sem okozhatott neki gondteljes órákat. Végül gyermekének fehérmüjéről is ő maga gondoskodott. Lelkiállapota sem volt lehan-

golt, mert hiszen akkor nem vett volna részt tánczmulatságokon.

Igy tehát ezen mindenképen feltűnő eset magyarázatát más kérdések megoldásában kell keresnünk.

Mint már említettem, ez esetben egy igen gyors lefolyású szülésről van szó, melynél tapasztalat szerint a gyorsan változó vérnyomás folytán az agy működésében zavarok állhatnak be. A gyakorlatból ismerünk eseteket, melyeknél minden segítség daczára ily gyors szülésnél mély ájulások állottak be, sőt megtörténtek oly esetek is, hogy a nő a szülés az illembhelyen lepte meg s azok még jó darabig fel sem keltek, nem tudván, hogy tulajdonképen miről van szó?

Csak képzeljük magunkat az elhagyatottan és segítség nélkül sötét, hideg téli éjszakán a jégen guggoló nő helyzetébe, ki birtelen és váratlanul beállott fájdalmak között szülte gyermekét! Könnyen megérthetjük, hogy eleinte nem bírta áttekinteni helyzetét s ezt annál is inkább nem tudta tenni, mert mint először szülő, tapasztalatból és saját megfigyeléseiből az új helyzetét nem ismerhette fel.

Midőn azonban valamiképen magához tért, kellett, hogy egy körülmény figyelmét felhívja s ez az volt, hogy teljesen segítség nélkül találta magát, mely állapotban egy idegen tárgyhoz kötve, guggoló helyzetéből felemelkedni nem tudott.

Az első ösztönszerű cselekedete tehát az volt, hogy ezen helyzetből magát kiszabadítsa, mit egészen primitív módon vitt keresztül.

Ha már most az ujszülöttet karjaiba vette s vele hazasietett volna, nem került volna a büntető törvényvel összeütközésbe. Így azonban épen tette elárulja a a még teljesen vissza nem tért öntudatot. Az előtte fekvő tárgyban nem ismerte fel gyermekét s egészen ugy, a hogyan a neki kellemetlen akadálytól egy lábtiprassal szabadult, ugy egy időben szintén — reflexmozgas folytán — lábával belódította az előtte fekvő tárgyat a patakba.

Itt fel kell említenem azt is, hogy a boncsolás kiderítette, miszerint a gyermek lélegzése csak igen felületes lehetett, mert a tüdőben levő, vagyis az első lélegzésnek nyomai alig találtattak s így igen könnyen történhetett, hogy a gyermek nem adott hangot magától, tehát jelenlétét nem árulta el.

Mindezek alapján az orvosi vélemény ugy hangzott, hogy E. W. a tett pillanatában nem volt beszámítható állapotban s azt a rohamos szülés által előidézett elmezavarban követte el.

Miután E. W. azonban ismét lakásába jutott, tudatára ébredt annak, hogy helytelenül cselekedett s azon volt, hogy a szülést eltitkolja. Azon időponttól tehát, midőn ezen tudat világos lett előtte, — a szülés eltitkolásáért — felelőséggel is tartozik.

Ezen vélemény alapján az ügyész a vádat elejtette s azügyet a járásbiróságnak adta át.

(Folyt. kov.)

A legjobb órák,

legszilidabb ékszerék, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készűez, mint részletti zetésre 10 évi jótállás mellett kaphaték

BRAUSWETTER JÁNOS

műrősnél Szegeden.

Javitások 5 évi jótállás mellett.

Arjgyzék ingyen!

A vörös kakas meséiből.

(Specziális bűntettek.)

Irtá: Tábori Kornél, Budapest.

Föltűnően sok nagy tűzvész pusztított az utóbbi időben és aránylag jelentékeny a gyújtogatások száma is. Nálunk azonban még az érdekelt szakkörök sem méltatják kellő figyelemre kriminalisztikai nézőpontból a «vörös kakas-t». Külföldön egész irodalma van már ennek s most itt a dús anyag legérdekesebb és legtanulságosabb eseteit akarom bemutatni, kiegészítvén a gyűjteményem magyar adataival. A különböző hatóságok közül talán senki nem veheti hasznát a konkrét ügyek megfigyelésének annyira, mint éppen a csendőrség. A pirománia, továbbá a vele gyakran összefüggő lopási, rablási és nemi aberrációs esetek közül ezért főképpen a vidékieket fogom ismertetni.

A gyújtogató közönséges gyufával, továbbá tűzveszélyes folyadékokkal — leginkább petroleummal és spirtusszal — vagy más gyúlékony anyagokkal, úgynevezett időgyújtókkal, végül pedig különböző gépezetekkel is dolgozik. Hihetetlenül változatosak és sokszor megdöbbentők az okok, a melyeknél fogva bizonyos emberek ilyen gonosztevőkkel lesznek. De főlegesenek tartom a további általános fejtegetést s rátérek a konkrétumokra.

Siófokon történt pár évvel ezelőtt, hogy gyújtogatott egy gimnázista és egy «felsőbb leány». Egő gyújtókat dugdostak egy alacsony ház nádtetőzetébe s a mikor elespték őket, a leány ezt mondta:

— Csak látni akartuk egyszer, hogyan ég?

Több raffineriával jártak el Szegeden, a hol egy ház tulajdonosnőnél támadt nagy tűz. Az okát egyáltalán nem tudták kideríteni, csak sejtették, hogy férje volt a tettes, még pedig a biztosítási összegre való spekulálásból. A férfi azonban pontos alibit tudott igazolni: a tűz napján nem is volt otthon. Végre egy gyújtóüveg, a melyet a helyszínen találtak, meghozta a magyarázatot. A férj — a mint később bevallotta — a második emelet egyik déli fekvésű szobájában helyezte el a gyújtóüveget olyanformán, hogy a napsugaraknak lángra kellett lobbantani a padozatra rakott szalmát és más gyúlékony anyagokat. Azután, hogy az alibijét biztosítsa, rögtön eltávozott és a többi munkát átengedte a napnak. És ez pontosan elintézte a gyújtogatást.

Egy bányamunkás, hogy a szénapadláson tüzet támaszson, a szobája mennyezetét ályukasztotta egy bottal, azután kanócot tolt föl és azt meggyújtotta. Tehát úgy járt el, a mint a szakzerű robbantásoknál szokás. A mennyezetben még több lyukat találtak az ügyes csendőrök, a melyek csak egy centiméternyi mélyek voltak, mert ott nem lehetett átfurni a mennyezetet. Az általa használt botnak két és fél cm átmérője és hosszú éles hegye volt. Később rá is akadtak egy rejtékhelyen.

A múlt évtizedben egész sereg tüzet okozott Budapesten egy bűnszövetkezet, a mely biztosítási összegekre «utazott». A handa egy tagja rendszerint egy biztosítatlan, szegényes lakást gyújtott föl, hogy a mellette levő lakás — a melyben a bandának más tagja lakott — szintén elpusztuljon és basás jövedelmet hozzon. Egy másik gonosztevő pár nappal a tűz előtt háromszáz korona értékű árut rendelt, de a számlát háromezer koronáról állíttatta ki s ezt bevezette az üzleti könyveibe is.

Két hónapon át nyugtalanította Berlin lakosait egy gyújtogató. Végre sikerült a detektíveknek kinyomozni egy trafikos személyében, a ki négy konkurensének üzletét gyújtotta föl (Németországban nincs dohány-monopolium). A tettes pokolgéppel manipulált és hen-zint, puskaport, sőt dinamitot is használt. Kihallgatásakor azt adta okul, hogy üzleti irigységből cselekedett és mivel — az asszonyokat meggyűlölte. Utóbb föl-akasztotta magát a czellájában.

Mulatságos részletei voltak annak a bűnügynök, a mely egy Amerikába kivándorolt magyar kereskedő jóvoltából keletkezett. Tűz pusztított a boltjában s ezt egy macska okozta volna, a mely a kályhánál megégette magát. Megtalálták ugyan a oziát, de egy petroleummal átitatott rongy maradványait is, a melyet rákötött a macska farkára, hogy aztán meggyujtja s bezárja az üzletbe. Különböző hasonló módon pusztult el 1892-ben Jane Harding, párisi operanékesnő sok nagyértékű holmija is, főkép brüsszeli csipke, olajfestmény stb. vagy 300.000 franknyi. A művész nő távollétében összevesszett egy czicza egy kandurral s marakodás közben levertek az égő lúmpát az asztalról.

Egy ravasz gyújtogató közönséges ébresztő-órából csinált úgynevezett «Thomas-órát», kis öngyújtót. A harangocskára helyére, a melyet eltávolított, egy kis üveget tett — rendkívül vékonyat — és azt maró savval föl-tölte meg. A szerkezetet beállította pontos időre, mint a mikor valaki meghatározott terminusra akar fölébredni, de a kis ütő nem a harangra, illetőleg csengőre, hanem az üvegecskére koppantott akkor s széjjeltörte. A sav egy alatta levő edényecskébe folyt, a mely vegyi keveréket tartalmazott. Ez aztán léngképződést okozott, a mely az óra körül fölhalmazott gyúlékony anyagban tüzet lémszított. Más alkalommal a savas üveget fölfordítva állította a vegyi keverék fölé, úgy hogy a sav átmarja a dugót, átfolyt a keverékbe s bizonyos idő múltán lángra lobbantotta.

Furamód érdekesek a sötét nemi élet provokálta esetek.

Fiatál síhederek és leányok a pubertás, illetőleg a nemi érettség küszöbén nem ritkán gyújtogatnak a gazdáiknál, hogy bizonyos belső nyugtalanságtól szabaduljanak. Valami rejteimes, érthetetlen vágy hajtja őket és sokszor csak az a czéljuk, hogy bármily áron visszajussanak a szülei házba.

New-Yorkban egy félbolond, kis tehetségű színész, a ki — mint valami új Herostrates — mindenképpen csak ismert névre akart szert tenni, egymásután ötször gyújtott föl sűrű lakosságu bérkaszárnnyakat. A gyanut azzal vonta magára, hogy az első tűz alkalmával kijelentette:

— Nemsokára másutt is égni fog!

A lángban álló házak lakóit pedig «rdítva biztatta, hogy ugorjanak ki az ablakokból.

Egy fiatal festőt, a ki epileptikus volt és nagyzási mániában szenvedett, a művészi lelkesedés tett gyújtogatóvá. Különlegessége volt a tűz festése. Azt tartotta magáról, hogy senki úgy a tüzet lefesteni nem tudja, a mint a valóságban ég, izzik, lángol és lobog. Egy nagy tűz után, szinte magánkívül az elragadtatástól, a melybe «az istenien nagyszerű tűz» vitte, csinált is egy vadul fantasztikus, égő színekkel telimázolt vázlatot. De még hatalmasabb tüzet akart festeni és hogy további «studiumokat» végezhesen: maga is tüzet csinált.

A vörös kakas, a mely gyakran megjelenik az iskolán, sokféle ok és alkalom libbenti föl oda. Két fiú

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elűri. — Ár: K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

például — tíz és tizenegy éves — 1890-ben azért gyújtotta föl az egyik kolozsvári iskolát, hogy minél hosszabb időre megszabaduljon a tanulástól. Összetörték egy csomó padot és aszékrenyét is, a bennük talált könyveket pedig halomra dobálták a máglyát csináltak belőle. 1893-ban több elsőéves gimnazista fölgyújtotta a görögországi Lamiában az iskolát, hogy az ott lakó igazgató, a kit gyűlölték, elpusztuljon és a könyvtár is a lang martalékvá legyen. Az épület ugyan teljesen leégett, de az igazgatót a könyvtárral együtt kimentették.

Egy huszéves falusi tanító roppantul furfangos módon, időgyújtóval pusztította el az iskolát, hogy az utálatos szalmatetőt, a mely a hiúságát éértette, eltüntesse és a községet így palatető csináltatására kényszerítse. Kiváló ügyessége és műveltsége következtében nagy szerepet játszott a faluban. Egyszer tűz pusztított a faluban s utána köröskörül csupa szép új házat látott, csinos téglatetővel, csak neki, a ki nagyon fölötte érezte magát a parasztnépeknek, kellett tovább is zsúptető alatti laknia. A mértéktelen önbitteégének ez vegtelenül fájt. A tűz estéjén volt az előadása annak a műkedvelő egyesületnek, a melyet ő alapított és vezetett. Hogy az alibijét igazolhassa, ezáltal a szomszédos községbe tette át az estély színhelyét. S ő volt az est hőse. Mig otthon az iskola lángba borult, ő egy szindarabban lépett föl, a melyet maga írt. Nagy sikert aratott, babérokossorut kapott és a falu szépei vetélkedtek a kitünő tánczosért.

Más nyilvános jellegű épület is ki van téve — elég könnyen fölismerhető okokból — a gyújtogatásnak. Egy Krüger nevű hirbéd betörő például 1899-ben felgyújtotta a kasseli fegyházat, a hol nyolcz osztendéig kellett volna ülnie. Persze azért, hogy a zürzavarban kerekét oldjon. A fegyintézet nagyrésze elhamvad: a két ember odaveszett. Hasonló tűz volt egyszer Magyarországon is. Egy javító-intézet lakosai pedig azért gyújtogattak, hogy a kemény fegyelem köréből a fogházba jussanak, a hol elviselhetőbbnek tartották az életet.

„A szerelem találékonyvá tesz. — a gyújtogatás terén is.

Lombroso, néhai jeles kriminalista mesélte, hogy ötször egymásután gyújtogatott egy fiatal leány, csak azért, hogy a nyugtalanság és rendetlenség közepett együtt lehessen a sze etőjével. A szülei ugyanis megtiltották ezt a szigorúan ügyeltek rája. Egy másik leány sze elmes volt egy csendőrbé; fölgyújtott aztán egy házat, mivel remélte, hogy a csendőrt fogják oda kirendelni örül és így alkalma lesz arra, hogy vele találkozhassék. Egy harmadik leány négyeszer is gyújtogatott s a mikor elfogták, tettének okául azt a belső nyugtalanságot mondotta, a mely mindig roppant hevességgel lépett föl nála, valahányszor a kedvese — a kitől másállapotba is jutott — hosszabb ideig nem kereste fel őt.

Egy parasztsuhancz pár hónapon belül ötször gyújtotta föl ugyanazt a szomszédos melléképületet s nagy buzgósággal és sikerrel is vett részt a mentő munkában. A tettes, a kinek egyik szeme mindig a osinos szomszédasszonyon volt, sadistanak bizonyult. Nemi ingerét kielégítette és valóságos kéjt szerzett neki, ba látta a parasztemenyecskét, a mint a tűz fölött való kétségbeesésében izgatottan jajveszékelt, siránkozott s a kezét tördelte.

A hirbéd Marquis de Sade, a kiról a sadizmust elnevezték, Juliette című regényében szerepel et két asz-

azonyt, a kik gyújtogatnak. Róma városát borítják lángba és a szörnyű lángtenger uézésekor erős nem gerjedelem szállja meg őket. Számos történettudós szerint hasonló okból gyújtatta fel Rómát az elfajult Nero császár is.

Zalamegyében egy fiatal legény tavaly azért gyújtogatott, hogy kiszabadítsa a szeretőjét, a ki pár nappal előbb gyújtogatás ezimén került fogságba. A leány tényleg elkövette azt a bűncelekményt s utóbb a legény ugyanazon a módon járt el, hogy a csendőrök azt higgyék: még szabadlábban van az igazi tettes. Hasonló módon cselekedett egy fiatal leány — gazdag földbirtokeos gyermeke — mivel a gyújtogatás ezimén elfogott kedvesét ártatlannak tudta. A fiatalember ugyanis nála aludt a tűz északaján, de hogy a jó hírét megörvja, nem igazolhatta rendes uton az alibijét. Szégyelte is magát, hogy bevalja az igazat, tehát inkább bűnre vetemedett.

Ilyen bűncelekményeket gyakran elkövetnek pusztá kedvtelésből is, hogy félrevezessék a hatóságot s azzal már nem törődnek, hogy az elfogott személy bűnös-e vagy ártatlan. De az igazi vétke — ha föl nem fedezték — szintén gyújtogat még aztán, már csak altruizmusból is, hogy a hatóság gyanuját eltorelj- az ártatlannal megvádoltról. Természetes, hogy ez csak kezdetleges vizsgálati stádiumnál sikerül.

Elhanyagolt, féltékeny vagy mecsant emberek is rászánják magukat gyújtogatásra. Így megtörtént Pécs mellett, hogy szentelt gyertya segítségével gyújtották föl egy özvegyasszony házának zsúpfödélét. A ki ezt tette, az férjes nő volt, de rossz viszonyban élt az urával s féltékeny volt a csinos özvegyre. Azt hitte, hogy vissza fog térni a férjje, ha a szomszédasszony tönkre megy.

(Vége köv.)

Az állatok hangja.

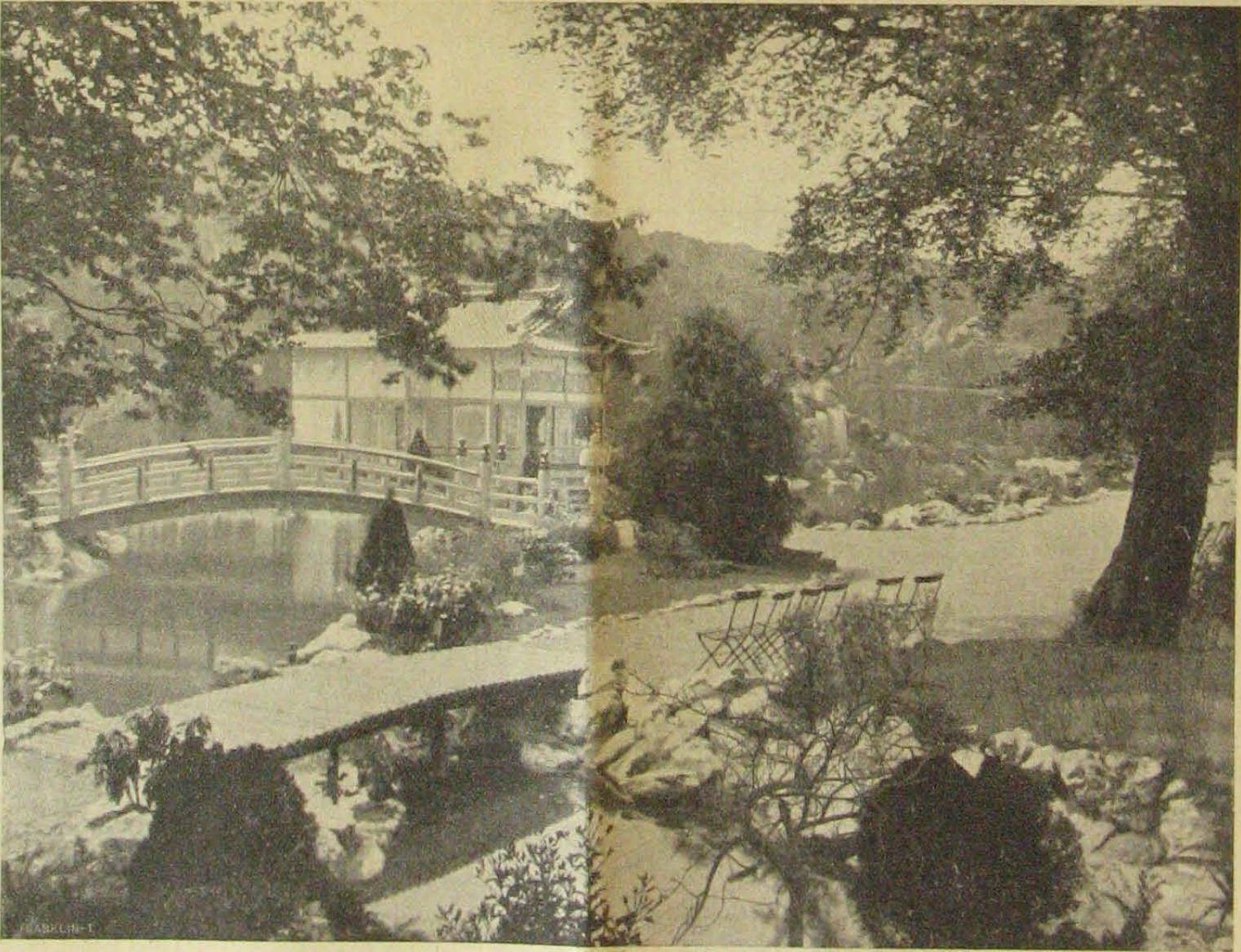
Minél bonyolódottabbak társadalmi viszonyaink, mivel jobban elfoglalhatja az embereket a lázas izgatottság, annál érthetlenebbek lesznek előtte a természet nyilatkozatai, de viszont éppen az általános haladás eredménye, hogy egyes tudósok ily kérdésekkel is foglalkoznak és nagyobb világoosságot terjesztenek szét, mint az egykori természeti ember gondos, de nem eléggé éles megfigyelő tehetségével.

Az állatvilágban a némaság sokkal inkább el van terjedve, mint közönségesen hiszik. Igaz, hogy a némaság nem abszolúte értendő, hanem csak annyiban, hogy határozottan megkülönböztethető hang, a mely által az állat magát rokonaitól megismerteti, nem észlelhető náluk.

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Japán kertészlet.

A londoni Japán kiállításból.

A hal a vízben néma, legalább szerintünk, mivel a vízben nincsenek léghullámok a hang tovább szállítására, de valószínű, hogy azért van nekik is valami eszközüik, a mi által magukat megértethetik. Vannak egész faj néma kutyák, melyek csak rendkívüli esetben adnak gyenge hangot; az igen meleg és igen hideg vidékeken élő kutyafajok, mint azt már Cook kapitány is fölemlítette útleírásában, soha sem ugatnak. Ily kutyafajok India némely vidékein nagy számmal fordulnak elő. Sőt vannak számos állatok a madarak között is, melyek pedig az állatvilágban a legfármásabbak; ilyenek a Braziliában és Szenegalban élő verébfajok s Ausztráliában a pacsirta, mely különben külsőleg teljesen hasonlít a mi pacsirtánkhoz. A madárdal általában inkább csak tavasszal hallható, az év többi részében az erdő dalnokai öröm vagy fájdalom egyszerű csicsergő kifejezésére szorítkoznak.

Mindenesetre legérdekesebb azonban az összes állati hangok között a madárdal. Nicolardot nagyon pontos és tudományos adatokkal mutatja ki, hogy az emberi hang és zene kizárólag egy-egy madár dalának utánzásából származott, fuvola, trombita, klarinét s minden más hangszer alapja a madárének. A csalogány képviseli a madár-orkestrumban az orgonát s a kastagnetteket néhány ragadozó madár sajátos csőrcsattogtatása. A madaraknak a tavasz üdvözlésén kívül sajátos hangjaik vannak az öröm vagy fájdalom kifejezésére vagy némely természeti tűneményekkel szemben. A hajnalpirt a kakason kívül a pacsirta, barázdabillegető, bibicz és bölömbika üdvözik sajátos hangjaikkal; esőt jósol a szarka, bagoly, aranybegy, harkály külön hangokon, melyeket Nicolardot művében kótára is szedett. Némely tengeri madarak, különösen a procelláriák, egészen sajátos hangon jósolják meg néha órákkal előre a közelgő vihart.

A madarak sajátos hangjai közé tartozik az is, hogy a páva különösen éjjel meglehetősen biztonszággal jelzi a házhoz közeledő idegeneket s így némileg a házi kutyát helyettesíti. A mit a római angurok a madár repüléséből következtettek, nagyobb részt csalás, de nem egészen alaptalan dolog. Némely madárnak határozott elősejtelve van, melynek különös hangokban ad kifejezést. O'Meara emlékirataiban beszéli, hogy a francziák bevonulásakor Moszkvában óriási csoport varju szállott a Kreml tornyaira, honnan sűrű csoportokban gyakran repültek a bevonuló franczia katonák feje felé és szárny-csapkodások között folyvást egyhangulag krákogtak, de közvetlenül a tűzvész kitörése előtt gyorsan mind elrepültek.

Kapcsolatban ez elbeszéléssel megemlítjük ugyancsak O'Meara elbeszélése után, hogy I. Napoleon teljesen hitt abban, hogy az állatok képesek egymást megérteni. Ugyanő különös előszeretettel beszélt mindig kedvenc lova értelmiségéről, mint a mely állat nagy tömeg közt is megismerte őt és mindig nagy örömet tanúsított, ha reá ült; kivülre csak a folyvást körülötte levő kocsist engedte hátára, de ekkor is érezni látszott, hogy lovagja most alárendelt személy. Ha valamikor eltévesztette a császárt az utat, a gyeplőt egyszerűen lovára dobta és ez gyorsan haza vitte. Néha oly sajátos módon nyertett a császárt látva, mintha valamit akart volna vele közölni.

Nicolardot is abban a nézetben van, hogy minden állatnak megvan a saját nyelve, habár mi azt nem értjük. Galliani 1770 körül két macskát teljesen elzárt

más állatoktól és folyvást maga körül tartotta; állítása szerint a macskáknak teljesen kifejlődött nyelvök volt, egy és ugyanazon érzést és vágyat mindig egyenlő hanggal fejeztek ki, melyet ő teljesen megértett. Lucian a legyekről mondja, hogy zummogásukban nagy változatosság van, melyet egymás közt megértének. Lamar-tine szerint arab lovaknak különböző hangjaik vannak. Hauser Gáspárról, a sokat emlegetett lelenczről, írják, hogy mindaddig, míg húst nem evett, teljesen megértette a madarak csicsergését és a kutyák ugatásának változatosságait.

A madaraknál a hang változatosságán kívül még egy különös kis adomány is van, a nagy utánzó tehetség. Alig van madár, mely bizonyos fokig ne volna képes a természet valamely neszét utánozni. Dugóhuzást, fűrészélést és más sajátos hangokat is megtanul a papagály, s a jégmadár bámulatos ügyességgel utánozza más madarak hangját, a kutya ugatását, a bárány bégetését is. E mellett a legtöbb madár büszke hangjára és igyekszik másokkal versenyezni. Különösen ismeretes és gyakori a csalogányok versenye, sőt találtak elnémult csalogányokat, melyek halálra énekelték magukat és torkaik szétroncsolva voltak.

Egyike a legsajátosabb tűneményeknek a hasbeszéd a madaraknál. Legismertebb ez a galamb turbékolásánál, mely madár sohasem nyitja föl csőrét, de turbékolása azért érthető és messze hallatszó. Az eles kakuk-szó is csak hasbeszéd és így a szárcsák híres hangja. Mind, miként a békák brekegése is, csak az állat bensejében képződik, a mint a levegő a testben ide és oda mozog. Az ázsiai agami madár hangja egyenesen hátul jő ki, a szájjal épen ellenkező részen és ezért lapoule péteuse nevet visel, jelzőseül e sajátos hang, bár nem épen izléses hangnak. E madár torka egészen néma s hangképzésre alkalmatlan. Hogy ez a hasbeszéd, melyet az emberek valószínűleg szintén a madaraktól tanultak el, mennyire elterjedt nálunk, mutatja az is, hogy még a csalogány is ad oly hangokat, melyek bensejében képződnek s nem a bezárt csőrön át, hanem csak rezonancia útján lesznek hallhatóak.

A madár végül tanul az emberektől s az emberi társadalomban észlelhető zajtól. Az énekes madarak ezért nagyon szeretnek az emberi lakások közelében, lehetőleg parkokban tartózkodni. A kakuk, varjú, fűrj, csalogány és fogoly Nicolardot állítása szerint egészen pusztá, emberek által nem látogatott vidéken nem is található. A seregély, pacsirta, veréb, pinty s mindenek fölött a gólya csak ember közelében tartózkodnak, az emberek hangjait utánozzák. A gólyáról mondják, hogy Afrikában néma, itt nálunk azonban kelepelése a kasza élesítését utánozná, mely hang kedves előtte, mivel az ujonnan kaszált réten mindig sok eleséget talál.

Legjobban utánozzák az emberi hangot a kanári, seregély, varjú, mindenekfelett pedig a papagály, a mint az köztudomású. Némely madarak az emberi társaságból egyes hangokat utánoznak, így a baglyok haragot, néha oly pontossággal, hogy az embereket is megeselják. Nicolardot szerint kellő türelemmel az aranybegyot, falifeckét és rigót is meg lehet beszélni tanítani; a többi énekes madarak kiképzése pedig nagyon jelentékeny lehetne, mivel a legtöbbben csakhamar képesek volnának egyes hangszereket ügyesen kisérni. Tyrusi Maximus beszéli el, hogy egy fogoly

A magyar királyi csendőrség szives figyelmébe!

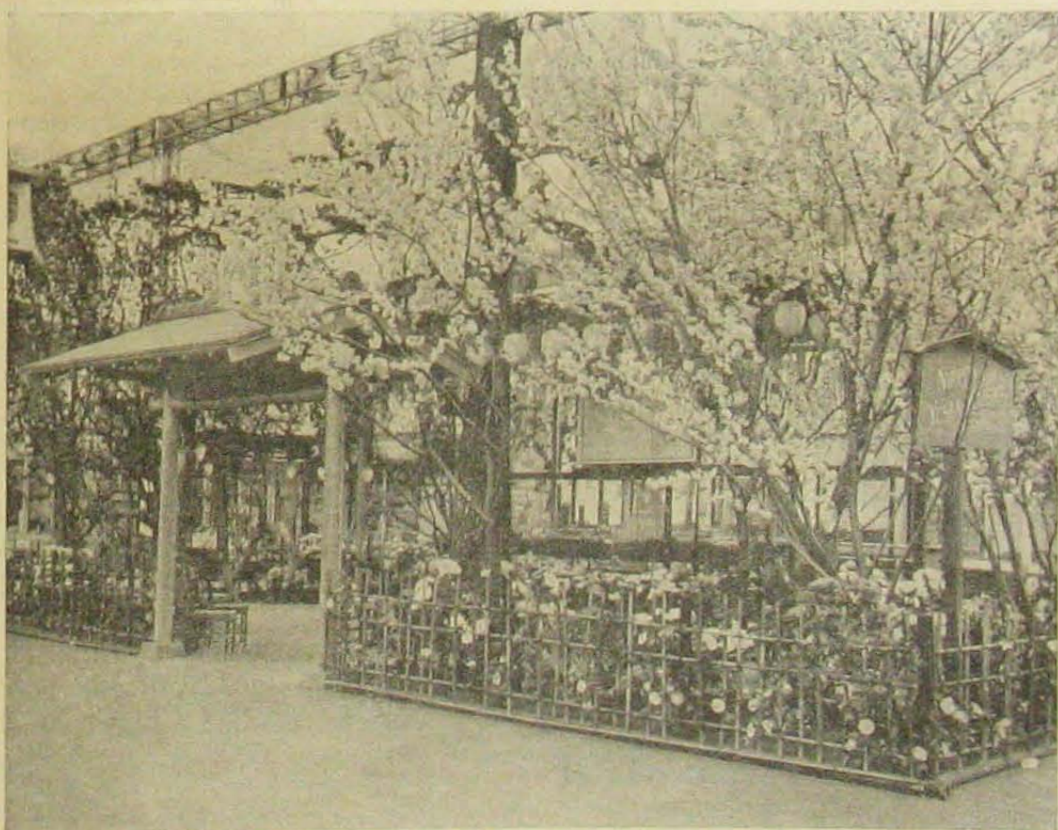
Minden csendőr, ki órát, ékszer, gramofont vagy bármily más értéket akar vásárolni, nélm következőkép beszerezheti: 40 kor.-ig havi 4-5 kor., 60 kor.-ig havi 6-8 kor., 80 kor.-ig havi 7-8 kor., 100 kor.-ig havi 9-10 kor., 150 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 16 kor. Ezen felül egyezség szerint. Az óráknál 10 évi jóállás, teljesen tisztességes kiszolgálás. — 1 gramofon külön kivétel, 20 darabbal (10 nagy dupla lemezzel, 100 úttel), portómentesen 100 kor., havi 8 kor. részletekben. Több rendelésnél szívesen házhoz jövök, mintán évi bérletjegyem van. Kérlem árispyzékot.

Brucker Győző Nándor és Tsa
magyar műórák és műtőzős
Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

A yokohamai Specie-bank pavillonja.

A Kaisa Yusen gőzhajó-társaság kiállítása.

A londoni japán kiállításból.

rövid idő alatt képes volt a szabójában tartott madarokat részletezni, hogy fuvólájára hallgassanak a egészen annak rythmusu szerint énekeljenek. Párisban egy állatbarát a Tudoridák korájában szelidített meg néhány madarat annyira, hogy azok etetés után ujára repültek és az ő fölyülését csaknem észrevehető gondnal igyekeztek utánogni.

Valóban tisztán a madárdal is még eddig csak nagyon keveset ismert, rajzolyos, a egész sereg új és rendkívül érdekes kutatási kört jelöl ki a természetbúvárok számára.

KÉPEINKHEZ.

A londoni japán kiállítás.

Japán kulturális és ipari fejlődését, itt Nyugaton, jóformán csak azóta ismerjük, mióta Oroszország felett győzelmet aratva, a számottevő nagy hatalmasságok közé került s így a világ figyelmét maga felé irányította. Beigazolt tény azonban, hogy az V., VII. és VIII. században, mikor még Európa legnagyobb részének kulturális és ipari fejlődése a haladás kárpóját dörgölte, vajudott, Japán művészete és iparművészete már örökbeeső alkotásokkal díszelkedhetett. S bár még nem is oly rég az ideje, hogy az úgynevezett művelt Nyugattal összeköttetésbe léptek, innen elcsélt modern iparuk és műiparuk mégis annyira fejlődött már, hogy valósággal kiállja a versenyt az itteniakkal, úgy a festés, mint a zománézolás, bronzművészet, agyagból formált, szövés és hímzés terén. Hogy pedig mindezekről meggyőzze Európát érdeklődő népeit, Londonban — ezúttal először — egy jól sikerült kiállítás keretében mutatja be ipari és műipari tárgyait, valamint a Japán császári család és az előkelő főnemesi családok méltóságos és értékes, gyönyörű nemzeti kincsét. A jelen számunkban közölt képek erről a kiállításról valók. E kiállítás egyik legszebb része a Kusio Yuson japán gózhajó társaság kiállításában, a mely mesterségesen készített, de a természeteshez eszélődséig bű, üde, tavaszi virágos és fás kerítészet közepette tette ki közszemlére huzulons hajóinak mintáit.

HIREK.

Régi nemesség elismerése. A belügyminister ur a folyó évi július 22-én kelt 22951/L. számú rendeletével Volones István, III. számú csendőrkörletbeli hadnagy, II. segédtisztnak régi magyar nemességét és a «kézdiszentlelés» nemesi előnév használatához való jogát elismerte.

Megtámadott csendőr. A torontálmegyei Sztarcsova községben augusztus 25-én délután hat óraker Pataki Gábor szolgálatban állott sztarcsovai őrsbeli csendőrt Tajslér Lipót és Tajslér József ottani lakosok megtámadták, kik ellen Ferencz Tamás őrsvezető és Mirkov Milos csendőr, előbbin 20 napon tül, utóbbin 8 napon belüli gyógytartamot igénylő sérüléssel végződő kardfegyvert használtak.

Lázadás. Az alsófehérmegyei Czelnán augusztus 28-án, állam elleni kihágáson tettenért egyénekkal szemben fellépett Molnár Bertalan, Farkas János es. ez. őrsvezetők és Vári Zsigmond csendőrből állott magyarigeni őrsbeli járőr ellen a község román ajku lakossága fel-

lézett s azt ködohálással megtámadta. A megtámadott járőr a lázongó tömeg ellen, a támadás abbahagyására irányuló ismételt eredménytelen felhívás után, lö- és szuronyfegyvert használt, minek következtében Bucz János és Tóth Lázár halálos, két egyen pedig súlyos sérülést szenvedett. A lázongás elfojtására és a magzavart rend helyreállítására Czelnánra egy megerősített járőr vezényeltetett.

KÜLÖNFÉLÉK

Tolvajiskola. Egyik francia újság érdekes letelezést közöl egy tolvajiskoláról, a melyet egy Stareck Jean nevű öreg tolvaj nyitott, a ki több mint harmincz esztendőn át folytatta a zsehtolvajlás nemes művészetét. Mielőtt már maga elöregedett s nem tudta régi mesterségét a kellő ügyességgel folytatni, elhatározta, hogy gazdag tapasztalatait értékesíti és tolvaj-akadémiát nyit. Néhány hét előtt a megfelelő titoktartás mellett hírül adta tolvajkörökben, hogy a rue d'Hubervilliers-en lévő lakásán elméleti és gyakorlati tolvajiskolát nyitott a zsehtolvajlás és betörés művészetének oktatására. A tanfolyamra jelentkezés száma tekintélyes volt. Ha az idő szép volt, akkor Stareck tanár úr Plató módszerét követte és növendékeivel kísértelt a szabadban, a Port Romainville erdőklímény telejére. Itt, a hatalmas díszletek közepette tartotta fölvallását a tolvajlás művészetéről a finomlelkű tanfőtan a feszülten figyelő növendékek előtt, a kik festői csoportban heverték a lába előtt a fűben. A fölvallás kiterjeszkedett a legkülönbözőbb trükkökre és elmesélés fogásokra, a melyet egy tapasztalt közőnek föl kell használnia, ha a szerenését a maga hatalmába akarja keríteni.

— Kedves gyermekeim — mondta a mester — pontosan ügyeljetek arra, hogy lehetőleg szerényen öltözködjete. Egy darab munkásember ruháján és viselkedésén eddig még mindig hatalmas és jó átlaznak bizonyult a mi mestoragóinknál. Jól tesszete, ha állandóan, lehetőleg láthatóan viszete magatokkal valamely mesterember szerszámját. Talán gyanakszanak egy gavallérra, a ki zsebredugott kézzel jár és kutató pillantásokat vet, de egy tisztos munkásemberre senki sem gyanakszik, a ki munkásruhájában ártatlan nemlőrdőmaéggel követi a mit sem sejtő sétélőt. A mester tanítványait gyakorlati körutalán kültölte s az így összelopkodott holmikkal azután ő értékesítette. De a mester vigyázatlan is, a kik, mintán két bűgig szintén ott álltek a fűben a mester lábánál, nyakonszepték őt is, a leghívebb tanítványait is és beszállították a rendőrségre, a hová bekerült a többi növendék is.

A kínai bankók. A legelső bankókat a kínai császárk hacsfolatták ki. Kínában már Kr. előtt 600-ban bankókkal fizettek az emberek. Az ősa kínai bankók azonban esőppot sem hasonlítottak a mi papírpenziünkhöz. Először is az anyaguk nem papíros, hanem vászon volt, azután óriási alakban készítették, úgy hogy voltak bankóik, a melyek két méter hosszúságú is voltak. A nagyságot tekintve, ezek a bankók valószággal lepedőhöz hasonlítottak és manapság igazán el sem tudjuk képzelni, hogy tudtak ilyen pénzzel fizelőt teljesíteni. A későbbi dinasztikiak alatt a papírpenz a legkülönbözőbb metamorfózisokon ment keresztül. Egy időben a felér szarvas bőréből készítették a bankókat és

ÉLELMISZEREKET legjuttányosabban szállít : **BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT** cégé BUDAPEST, II., SZÉNA-TEIC 1. SZÁM. Szállítja az ókzen élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére. Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

alkor az ország előkelőinek bört kellett elfogadni fizetés gyanánt gyémántjaitól és drágaköveikért. Volt azután Kinában olyan idő is, a mikor más pénz, mint bankó, forgalomban sem volt, a mire különben több európai államban is volt példa. Jelenleg a kínai kormány nem boosát ki semmiféle papírpénzt, a helyett azonban számos bank ad ki bankjegyet, köztük több olyan is, a melynek erre egyáltalában nincs joga, de azért az önszves forgalomban lévő bankjegyet törvényes pénznek tekintik.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségünkvélton levelekre nem válaszol, kéziratos válaszra nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, könyvességéni fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük eméllfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyéget ne küldjenek, szolgálattal kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálattal ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megjelölésén szövegezett kérdés előrehozásával, hogy az adott válasz mindent által megérthető legyen s így a felesleges kérdézkérdéseknek eleje vétecsék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

L. O. Az internátusra vonatkozólag tett javaslatát — a mely helyes órázokról tesz tannáságot — elvitük a többi közé; tárgyalás alkalmával szóhájon. Beküldött üszöget lapunk 1. évi 31. számában nyugtáztuk.

Ezres 181. A rokkantságot az az egytel állapítja meg s a felülvizsgáló bizottság indítványát figyelembe nem veszi. Könyv megértérléhatik tehát az, a miltől jogosan tart.

Vezényelt, Szolgálati ügy. Sz. J. Nagyon helyesen gondolja, de gyűjtőív kibocsátásánál — It nem részletezhető okokból — el kell tekinteni.

T. J. esendőr Mátnás. Zsaruolás fogalmát illetőlv olvasa el az újannan kiadott és kellő döntvényekkel ellátott büntetőrvénykönyv vonatkozó szakaszát.

32. Oszlatatlan egézet képez, a melyért az órs (beleértve a nőst is) részére szükséges vízel szállítatni kell.

Külkülöneméti esendőr. A „Weisz Manfréd. konserv. gyárhál közvellenül is megrendelhető.

Szabudka. Nagyíényhuszjai Órs. Ma már nincsenek osztályok.

M. J. Nyugrátó. Előfizetés július hó végével járt le. 1817. Ha tényleges szolgálati eleje 12. évének második

feléhen áll a próbaszolgálatra óhajjt menni, úgy a kerületi parancsnokaégtől hivatalos uton kérhet e célra hat havi szabadságot.

K. G. Küntető törvénykönyvünkben nincs reá megfelelő §. Mindkét eset már előfordult. Ha nem távolnak, tetszők hirtak meggyalázása miatt lettek megghimelve.

K. T. Dorosko. A kbg. ltvk. 117. §-ában ntkozó bítáás ezimón jelentendő fel. Ha ez sem használ, jelentés az esast előljáró szakmáparancsnokaégnak.

Sz. K. ez. órstó Tasnád. A hérteti szerződés értelmében járandó el.

Isalunomenti esendőr. Azok az állások csak igényjogviselési igazolvánnyal ellátott alkizteknek vannak fenntartva. Figyelemmel azonban arra, hogy nem igen pályázzák meg, igazolvány nélkül is elnyerhetők. Adja be kérvényét szolgálattal uton.

L. G. Oraviczbánya. „Néhány szó a művelődésünkhöz” ezimó ezikkét, utánán magya is helyes, hogy benne semmi újat nem mond s a mit mond, azt mindenkitalja, nem közöljk.

S. A. Hajdunánás. Beküldött közleményének tárgya nélkülöz minden értekessséget. Nem közölhető.

M. A. őrnester, Nagyfaln. „A tulvaj szerencésje és a véstelen” ezimó közleménye sem érdekes, sem tanulságos nem lévén nem közölhető.

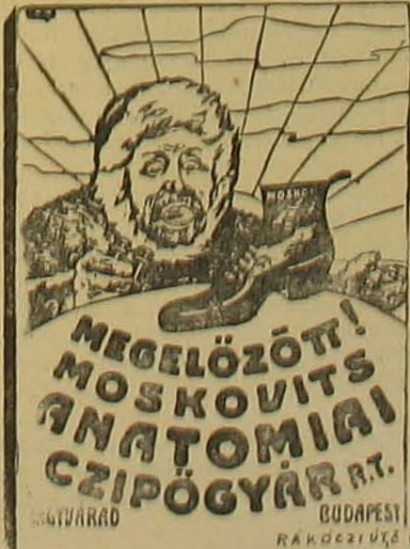
Os. J. ez. őrsvezető. Lubotény. A sülansz batorése ez. ezikkét nem közöljk. A közlemény egés azövege a „Csendőrségi Lapok 1908. évi 47. számában megjelent „Suhancz batorók” ezimó közleményhől van szóról-szóra leírva, pedig nem hisszük, hogy Máthé Miklós törzsőrnester munkatársunk omol teljesén meggyezően fejezzék ki gondolatait. Gondolkozunk csak a maga „Jével a no igyekszék hennitket is kényelmetlen helyzetbe hozni, sőt büntetésévé tenni. Kéziratokat vissza nem adunk. A 35 állásos helyeket lapunk javára bevételeztük.

D. J. esendőr Bazin. „Közletonsági szolgálat” ez. ezikke nem közölhető. Az „infectio”, „deductio”, „adversativa”, „eserismo” stb. kifejezések nagyon szépek, ha helyükön lesznek alkalmazva, sajnos, mi azt gyanítjuk, hogy alighanem „plagisálta” a „fronda mentalisan gondolkodó” író.

M. A. Szilágyiugyfaln. Beküldött ezikke nem közölhető. Az eset környözása nem is olyan érdekes. Hogy nem ügyilkosság forgott fenn, már az előjáróság is mindjárt észrevette, azért hivatalos öndket. A két fia és a hulla láttára bnnak már mindent kellett tudnia s óa mégis ermek dacára és a 11. szolg. nt. 112. §. harmadik bekezdésében foglaltak ellenére, ámtítás, biztatás, ígért és rábaszéléshez folyamodott. No igyekszék döcsöt, a kit ez esetben való eljárása ismertetésével állítólag oktatni akart, ily helytelen hányban oktatni és vezetni.

110. „Üngyilkosság és gyilkosságról” szóló ezikkét, sajnálatunkra nem közölhetőjk. Hóla Isten, az „Üngyilkosság” mámban nincs oly feltűnő módon elszaporodva testületünk tagjai körölt, hogy annak ellenanyozására ily közleményekkel is kísérletezzünk.

Sz. J. Beker őrnester, Márticz őrs., M. G. L. esendőr, T. J. Korand és Weisz őrnester.

MOSKOVITS

anatomiai cipő- és csizmagyar részv.-társ.

M. kir. esendőrség, bosznial csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-ut 6. sz. Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbűrből készített különlegességeinek szerződéses árban szállítását

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

Oszt. köszvény, reuma, ideges fejfájás, hűlés, idegfej, mindennemű esontbántalmak ellen kitűnő hatásnak bizonyított szer

CAPCINE (PAPRIKA) KENOCS

Értekre menő háttératok bizonyítják, hogy mily kitűnő hatása van. Valódi csak néfem kapható. Kis tégoly 1 K., nagy tégoly 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség beküldése után vagy utánvétel küldve

Szenthe Lajos gyógysz. Budapest, Damjanich-utca 2.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége f. évi augusztus hó 12-én, Bad-Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Serédy Géza IV. számú csendőrkerületbeli alezredesnek, saját kérelmére az állandó nyugállományba való helyezését legkegyelmesebben elrendelni és neki ezen alkalomból az ezredesi címet és jelleget díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

(Rend. sz. 7869/eln. 1910 aug. 27.)

Az állandó nyugállományba való helyezés napja: 1910 okt. 1.

Választott lakhely: Vác.

Áthelyezettek:

1910. évi szeptember 1-ével:

altorjai Lőrincz Ignác, II. számú csendőrkerületbeli százados, lugosi szárnyparancsnok, pótszárnyparancsnoki minőségben az V. számú csendőrkerülethez: Pozsonyba;

ettrekarcsai Lukács Ákos, V. számú csendőrkerületbeli százados, pótszárnyparancsnok, szárnyparancsnoki minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Pozsonyba;

Ambrózy Gyula, V. számú csendőrkerületbeli százados, pozsonyi szárnyparancsnok, hasonló minőségben a II. sz. csendőrkerülethez: Lugosra;

Sebesta Ottokár, VIII. számú csendőrkerületbeli százados, nagyváradai szárnyparancsnok, hasonló minőségben az I. számú csendőrkerülethez: Déésre;

Lukovich Gyula, I. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, dési ideiglenes szárnyparancsnok, hasonló minőségben a VIII. sz. csendőrkerülethez: Nagyváradra;

Kacsicz Pál, V. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, esztergomi szakasparancsnok, hasonló minőségben a VII. számú csendőrkerülethez: Gyergyószentmiklésera;

Glatz Ödön, V. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, pozsonyi szakasparancsnok, hasonló minőségben, ugyanazon csendőrkerülethez: Esztergomba;

Ziegler Károly, III. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, kisújszállási szakasparancsnok, hasonló minőségben az V. sz. csendőrkerülethez: Pozsonyba.

Okirattal megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Kicsi János és Rakolcza József, II. számú csendőrkerületbeli járásörmek, a közbiztonsági szolgálat terén, 19 évet meghaladó csendőrségi szolgálatuk idejük alatt kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységükért.

Schneider Gáspár, a nagyváradai csendőrtovábbképző és altiszti iskolába vezényelt III. számú csendőrkerületbeli járásörmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje

alatt mindenkor, de különösen járásparancsnoki és iskolai felügyelőaltiszti minőségben kifejtett kiváló tevékenységeért.

Kovács Mihály, IV. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a közbiztonsági szolgálat terén, 19 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kiváló ügybuzgalommal kifejtett eredményes tevékenysége, őrsének kifogástalan vezetése és alárendeltjeinek helyes neveléseért.

Fodor Sándor, IV. számú csendőrkerületbeli törzsrömester, 18 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálatban, valamint különböző irodai alkalmaztatásában mindenkor odandó ügybuzgalommal és köteleességhűséggel teljesített eredményes tevékenysége és alárendeltjeinek célirányos vezetéseért.

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Lőrinczi Mihály ez. örmester, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett és az utóbbi négy és fél év alatt számos büntett, vétség és kihágás felderítését eredményező igen buzgó, szakavatott és eredményes működéseért, valamint minden tekintetben előnyös magatartásáért.

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Németh József I. csendőr, mert egy hamispénz igéretével kapcsolatos és a károsultak egyikének öngyilkosságát is maga után vont nagyobb szabású csalási eset tetteseinek, hosszas, körültekintő és igen leleményes nyomozás utáni kiderítése és elfogása alkalmával, a nyomozást vezető őrsparancsnokát batbatósan támogatva.

Szili János czimz. örmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított kiválóan buzgó és igen eredményes tevékenységéért, valamint őrsének mindenkor mintaszerű rendben tartásáért, alárendeltjeinek helyes vezetése és fegyelmezéseért, nemkülönben példás magatartásáért.

Balogh József I. cz. örmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen az utóbbi időben a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint őrsének jó rendben tartásáért és alárendelt legénységének helyes vezetéseért.

Varga János I. cz. örmester, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor nagy szorgalommal és eredményes tevékenységgel működött, őrsét mintaszerű rendben tartotta, alárendelt legénységét helyesen és célirányosan vezette, példás magatartásával alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképül szolgált.

Horváth József II. czimz. örmester, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén, mint irodai alkalmazásában mindenkor kiváló szorgalmat és eredményes tevékenységet fejtett ki, előljáró szárnyparancsnokát mindig teljes odandással támogatta, minden munkájában lelkiismeretes megbízhatóságot és pontosságot tanúsított, példás magaviseletével alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképül szolgált.

Csanádi József nyugállományú ez. örmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor tanúsított szorgalmáért és eredményes tevékenységéért.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia bézi hangszerszaki-harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, húr, stb., míg **Roményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvassa, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék körendő

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Berecz György és Németh Pál cz. őrmesterek, hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kiváló szorgalmuk és buzgó tevékenységük által elért eredményes működésükért, valamint alárendeltjeiknek a közbiztonsági szolgálatban való célirányos vezetése és helyes befolyásolása, örsük példás rendben tartása és kifogástalan magaviseletükért.

Czollner Lajos cz. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított kiváló szorgalma, buzgó tevékenysége és eredményes működéséért, valamint alárendeltjeinek helyes oktatása és vezetéseért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. V. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Borisz István cz. őrmester, Mészáros Vendel, Hock Imre csendőr czimz. őrsvezetők, Filák József, Tárnok Benő és Siró Rezső, mert egy nagyobb tűzvétség alkalmával, ügyes és fáradszón tevékenységükkel, a tüzoltás és vagyonmentésnél bathatosan közreműködtek.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Bangó Ferencz, cz. őrmester, Mészáros Lajos, Piller Antal, Horváth Bertalan, Dances István, Felér József, Pap Ferencz, Bálint János, Hegedüs György cz. őrsvezető II.-od altisztek, Szabó János III. és Stinassy János csendőr cz. őrsvezetők, hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó, szorgalmas és eredményes tevékenységükért.

Pénzbeli jutalmazások.

A m. kir. belügyminiszter ur folyó évi július 12-én kelt 92,960/V-b. számú rendeletével, a lezajlott országgyűlési képviseléválasztások alkalmával kifejtett kiváló buzgó és eredményes tevékenységükért a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományába tartozó Gubicza Gyula törzsőrmesternek 150, Staub Ferencz csendőr czimzetes őrmesternek, Piriczki Dénes és Szepessy Jenő cz. őrsvezetőknek 100—100 korona, továbbá

a folyó évi július hó 12-én kelt 96,727/V-b. számú rendeletével a m. kir. V. számú csendőrkerület állományába tartozó Földvári Károly, Tomek Gyula és Farkas József I. törzsőrmesternek, az országgyűlési képviseléválasztások alkalmával a rend és közbiztonság fenntartása iránti intézkedések megtétele körül kifejtett kiváló szolgálataikért 50—50 korona, továbbá

ugyanancsak a fenti számú rendelettel, a segéd-tisztséghez tartósan vezényelt Felber Elek cz. őrmesternek és Kertész János őrsvezetőnek, az előbb jelzett alkalomból 40—40 korona,

a folyó évi július hó 12-én kelt 78,393/V-b. számú rendeletével pedig Molnár Salamon és

a folyó évi július hó 12-én kelt 92,438/V-b. számú rendelettel (Gonda Ferencz törzsőrmestereknek, az irodai alkalmazás terén hosszabb időn át tanúsított tevékenységükért 100—100 korona,

a folyó évi július 5-én kelt 94,664/V-b. számú rendelettel Bakos Ferencz és

a folyó évi július hó 4-én kelt 81,035/V-b. számú rendelettel Fazekas Lajos járásőrmestereknek, a lefolyt országgyűlési képviseléválasztások alkalmával kifejtett kiváló és eredményes ténykedésükért 100—100 korona, továbbá

a folyó évi július hó 12-én kelt 90,699/V-b. számú rendelettel ugyancsak Fazekas Lajos járásőrmesternek, a közbiztonsági szolgálat terén hosszú éveken át kifejtett kiváló és buzgó szolgálatainak elismeréséül 300 K, végül

a folyó évi július hó 12-én kelt 92,442/V-b. sz. rendelettel, egy nagymérvű tüzesetnél, a tűzoltás és a veszélyeztetett vagyon megmentése körül teljesített önfeláldozó szolgálataikért, Stadler József őrmesternek 100, Éliás Antal csendőr cz. őrsvezetőnek 60, Filák József és Tárnok Benő csendőrök részére 40—40 kor. pénzjutalmat adományozott.

Előléptettek:

1910. évi augusztus hó 1-ével:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában: Horváth Mihály őrsvezető cz. őrmester, *őrmesterré*; továbbá

a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

1910. évi augusztus hó 18-ával:

Csaszár István, Rigó István, Kovács Sándor III., Pozsgai Vincze, Pálfi Péter, Kasó Ferencz, Kovács József I., Herka József, Weisenbacher József és Balla Mihály;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Sürü Ferencz, Vinczen Lajos, Egyházi József, Kántor József, Flórea György, Rittlop Miklós, Vértesi István, Horváth Ferencz IX., Batori József és

a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában: ugyanazon nappal:

Lukács Ferencz, Tamás Sámuel, Józsa Imre, Imreth Ferencz, Kristó Károly, Varga Ferencz és Erdős András őrsvezetők, *czimzetes őrmesterekké*;

a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

1910. évi augusztus hó 1-ével:

Kiska Pál, László János, Békési Mihály II. és

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: ugyanazon nappal:

Szabó Miklós czimzetes őrsvezetőket, *őrsvezetőkké*; végül az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

1910. évi augusztus hó 25-ével:

Magyar János I., Werli Márton; továbbá

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

1910. évi augusztus hó 1-ével:

Papp János IV. és Kise István II. csendőrök, *csendőr cz. őrsvezetőkké*.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel előléptettek:

a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Szöke Mihály czimzetes őrsvezető, 1910. évi július hó 23-án, Kalik József czimzetes őrmester, 1910. január hó 23-án,

a m. kir. V. sz. esendőrkerület állományában:

Gottgeisel György ezimzetes őrmester, 1910 augusztus hó 12-én es Karkes Nándor ezimzetes őrmester, 1910 augusztus 18-án.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. sz. esendőrkerület állományában:

Tóth Antal ez. őrmester, Kasza János, Major Gyula, Kucsera János őrsvezetők, Drobina Sándor, Sági István, Sajgó István esendőr ez. őrsvezetők, Balassa Vincze, Blaskovits József, Papp Sándor, Szücs Illés, Tóth Lajos, Pecsán Athanász és Kiss Gábor esendőrök 3—3 db., Bakos András I., Bedő Antal járásőrmesterek, Győrei István őrmester, Baráth István, Horváth József II., Mészáros Sándor ez. őrmesterek, Dávid József, Korek Simon, Németh Mózes, Sándor Sándor őrsvezetők, Görög János, Kiss István I., Puskás József ez. őrsvezetők, Bauer Ádám, Szivák István, Simon Vendel, Tóth József II., Végő József és Végő Lajos I. esendőr ez. őrsvezetők 1—1 db., továbbá

a m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:

Bodnar András járásőrmester és Tóth János esendőr 3—3 darab, Szücs Balázs esendőr pedig 1 darab 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Járőrvezetői jelvényeivel elláttattak:

A m. kir. III. sz. esendőrkerület állományában:

Dravucz István, Hegyesi Sándor, Suhajda György, Mészáros Imre, Sisa István, Kő József, Fördős János, Illés István, Berényi Pál, Mikus György, Szabó György I., Kelemen Lajos, Győri Antal, továbbá

a m. kir. IV. sz. esendőrkerület állományában:

Spenik János, Papp István, Biszkup András, végül

a m. kir. V. sz. esendőrkerület állományában:

Nagy Károly II., Szabó István, Csala György, Mészáros József, Minka Péter, Bublos János, Bednarik István, Bobuniczki János, Pindes József, Filipovics Antal, Labucsky János, Szalay Sándor II., Láng Ferencz, Bobor János, Varga József II. és Sándor János esendőrök.

Névváltoztatások.

A m. kir. I. számú esendőrkerület állományában:

Lapusán István őrsvezető, a m. kir. belügyminiszter urnak, 1910 július 22-én 82.959 VI-a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét „Lónyai”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. esendőrkerület állományában:

Dobos István őrsvezető, Liszkai Eszterrel, 1910 aug. 14-én, Varsolozon.

Ivácson Mihály őrsvezető, Simon Brigittával, 1910 aug. 16-án, Szárhegyen.

Földvári Hirotus őrsvezető, Derzsi Idával, 1910 jul. 23-án, Tordán.

Végő József ez. őrsvezető, Schiffer Emmával, 1910 augusztus 6-án, Topánfalván.

Csomós Máttyás esendőr ez. őrsvezető, Asztalos Annával, 1910 aug. 4-én, Bágonyban.

Bakk István ez. őrsvezető, Balogh Annával, 1910 aug. 2-án, Bágonyban.

Mircse Lázár ez. őrmester, Incze Ilonával, 1910 máj. 8-án, Szárazajtán.

A m. kir. II. sz. esendőrkerület állományában:

Kurucz Sándor ez. őrsvezető, Fábrián Annával, 1910 aug. 3-án, Karánsebesen.

Fabián Ferencz József esendőr ezimzetes őrsvezető, Fabián Máriaival, 1910. évi augusztus hó 9-én, Ozadalan.

Molnar Ferencz ez. őrmester, Oppeler Magdolnával, 1910 július 31-én, Óbédán.

Útó Mihály ez. őrmester, Fléjas Juliannával, 1910 aug. 6-án, Orosházán.

A m. kir. III. sz. esendőrkerület állományában:

Vatai Lajos ez. őrmester, Zsarnóczay Ilonával, 1910 július 5-én, Mendén.

Mohaesi Ferencz ideiglenes nyugállományú esendőr ezimzetes őrsvezető, Szabó Zsófiával, 1910 aug. 3-án, Hajdusámsonban.

Kis Kálmán ez. őrsvezető, Rusvai Máriaival, 1910 aug. 7-én, Kucsérou.

Schwáb József műórás és ékszerész
Szabadka, Rudics-u.

A m. kir. esendőrség szives figyelmébe! Az a esendőr, aki órát, ékszeret akar vásárolni, egy készpénz mint részletre, forduljon olyan cézghöz, amely rövid 1—2 év alatt tisztólag csak a esendőrségtől 13ti alismerő levélben részeseül, ezen elismerést csak azért értük el, mivel a saját kézből szabályozott óra egy hó alatt legfeljebb csak 3 perccel különözhet. Kerem sziveskedjenek mintákat kérésre. A mintáknak ára 8 koronától feljebb.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— esendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levelpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

A legujabb mintájú ruha és fegyverzeti és tömegkönyvecskék raktárunkon készen kaphatók.